

Fővárosi Ítéltábla

Az ügy száma:	1.Kf.700.413/2024/10.
A felperes:	felperes (felperes címe)
A felperes képviselője:	dr. Darányi József Tibor ügyvéd (felperesi képviselő címe)
Az alperes:	vármegyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság (alperes címe)
Az alperes képviselője:	dr. Tavaszi Helga kamarai jogtanácsos
A per tárgya:	közzszolgálati jogviszonyból származó megbízási díjjal kapcsolatos közigazgatási jogvita elbírálása
A fellebbezést benyújtó fél:	alperes (17. sorszám alatt)
A fellebbezéssel támadott határozat:	Győri Törvényszék 10.K.700.099/2024/15. számú ítélete

Í t é l e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 190.000 (százkilencvenezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A fellebbezés alapjául szolgáló tényállás

[1] A felperes az alperes hivatásos állományú tagjaként a helységli Katasztrófavédelmi Kirendeltség helységli Hivatásos Tűzoltóparancsnokság állományában 2021. május 1. napjától 2023. január 31. napjáig (a továbbiakban: perbeli időszak) 24/48 órás váltásban szerparancsnok beosztásban teljesített szolgálatot. A perbeli időszakban – ellentételezés nélkül – a szerparancsnoki beosztásához nem tartozó szolgálatparancsnoki feladatokat is rendszeresen ellátott. Szolgálati panaszát – amelyben a kinevezése szerinti beosztásához nem tartozó feladatok teljesítéséért megbízási díjat igényelt – a Főigazgatóság Főigazgatója elutasította.

A kereset és a védírat

[2] A felperes módosított keresetében az alperest a perbeli időszak vonatkozásában – 17 hónapot érintően – 830.975 forint megbízási díj és ennek 2021. december 15. napjától a kifizetés napjáig számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni. A megbízási díj igényelt mértékét azokban a hónapokban, amelyekben a többletfeladat-ellátás csak egy szolgálati napot érintett, a rendvédelmi illetményalap 100%-ában, egyebekben annak 150%-ában határozta meg. Keresetének jogalapjaként a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 71. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozott.

[3] Az alperes a kereset elutasítását kérte, annak jogalapját és összegszerűségét is vitatva.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[4] Az elsőfokú bíróság az alperest 830.975 forint megbízási díj és ennek 2021. december 15. napjától a kifizetés napjáig számított törvényes mértékű késedelmi kamata megfizetésére kötelezte. Döntését a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjára, (2) és (5) bekezdéseire, a belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálati beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről szóló 30/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 30/2015. BMr.) 2. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára és 5. számú mellékletére, a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos szolgálati viszonyban álló tagjai illetményének és egyéb juttatásainak megállapításáról, valamint a folyósítás szabályairól szóló 33/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 33/2015. BMr.) 10. § (2) bekezdésére, valamint a belügyminiszter irányítása alá tartozó rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományát érintő személyügyi igazgatás rendjéről szóló 31/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 31/2015. BMr.)

35. § (6) bekezdésére alapította. Megállapította, hogy a szerparancsnok és a szolgálatparancsnok alá-fölérendeltségi viszonyban álló külön beosztások, utóbbi ellátása szakmailag magasabb képzettséget és szakértelmet igényel, nagyobb felelősséget és fokozottabb igénybevételt jelent. A szolgálatparancsnok feladatkörébe tartoznak a

kárhelyszíneken végrehajtott irányítási feladatok, a szerparancsnokhoz képest több – 20-30 fő – beosztott munkája feletti felügyelet, az oktatások, gyakorlatok szervezése, az erők-eszközök riaszthatóságának biztosítása, a szabadnapok kiadása, a szabadságolási ütemterv készítése, a szolgálati idő alatti események naplózása, a szolgálat ellátására való felkészítés. A felperes a perbeli időszakban a saját beosztásának ellátása mellett rendszeresen visszatérően – 2021. évben a tényleges szolgálati napjainak 15,6%-ában (10 szolgálati napon), 2022. évben 16,6%-ában (16 szolgálati napon), 2023. évben 37,5%-ában (3 szolgálati napon) – a beosztásához nem tartozó, magasabb (tishti) besorolású szolgálatparancsnoki többletfeladatokat látott el, beleértve a kárhelyszíneken végrehajtott irányítási feladatokat is, továbbá több beosztott munkáját felügyelte, mint szerparancsnokként, a teendőit esetenként a szabadnapjain is végezte. Számára az oktatások, gyakorlatok szervezése is többletfeladatot jelentett, tekintettel arra, hogy pl. a külső helyszínen végzett gyakorlat esetében azt be kellett járnia, illetőleg gyakorlattervet készítenie, továbbá a gyakorlat eredményes megvalósításáért is felelt, ami számára alkalmanként többórás elfoglaltságot is jelentett. Utalt a Fővárosi Ítéltábla 3.Kf.700.158/2023/11. számú ítéletének [26]-[27] bekezdéseiben foglaltakra, miszerint a helyettesítési feladatok a szolgálati napok számarányához igazítottan rendszeresen visszatérőnek, nem eseti jellegűnek tekinthetők, ha azok a 20%-os mértéket meghaladják, míg eseti jellegűek, ha a 10%-ot nem érik el. A 10-20% közötti arány kérdésében felsőbb bíróság még nem foglalt állást, de következtetése szerint – miután a felperesnek minden hónapban számíthatnia kellett arra, hogy szolgálatparancsnokot kell helyettesítenie – az a rendszeresség körébe esik. A megbízási díj mértékének meghatározása tekintetében hivatkozott a Kúria Kfv.III.45.052/2023/7. számú ítéletének [14] bekezdésére is, amely szerint a bíróság a megbízási díjat mérlegelési jogkörében, a többletfeladat nagysága, annak az eredeti munkaköri feladatokhoz viszonyított időigénye, gyakorisága, az arra előírt többlettudás, a megbízással járó többletterhek alapulvételével határozhatja meg. A felperes a perbeli időszakban a teljes szolgálati ideje több mint egy tizedében (2023-ban majdnem 40%-ában) végezte a többletfeladatokat. Erre és a fentiekre figyelemmel a megbízási díj mértékét azokat a hónapokat érintően, amikor a felperes csupán havi egy szolgálatban végzett szolgálatparancsnoki feladatokat a rendvédelmi illetményalap 100%-ában, az ezt meghaladó mértékű többletfeladat-ellátás esetén az illetményalap 150%-ában határozta meg.

A fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem

[5] Az alperes a fellebbezésében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a kereset elutasítását; másodlagosan az elsőfokú bíróság által megállapított díjazásnak – egységesen – a rendvédelmi illetményalap 50%-os mértékére történő mérséklését kérte. Hivatkozása szerint a Hszt. 71. §-a rögzíti az eseti jellegű helyettesítésre vonatkozó megbízás szabályait, amikor a hivatásos állomány tagjának helyettesítésére annak átmeneti jellegű akadályoztatása miatt kerül sor. Tárgyi ügyben a keresetből is megállapíthatóan ezen eset állt fenn. Az elsőfokú bíróság helyesen ismerte fel, hogy a szerparancsnok és a szolgálatparancsnok külön beosztások, egymástól jól elkülönülő feladatkörökkel, azt azonban nem vette figyelembe, hogy a hivatásos állomány tagja egy szolgálati napon csak egy beosztás ellátására képes. Ezért a megbízási díj jogalapja nem áll fenn, arra a felperes kizárólag akkor vált volna jogosulttá, ha a helyettesített munkatárs beosztásába tartozó feladatok ellátása mellett a saját munkaköri feladatait is elvégzi. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta azt a körülményt is, hogy a felperes 24-48 órás váltásban dolgozott, miáltal egy hónapban átlagosan 7-8 alkalommal látott el szolgálatot. A

rendszeresség vizsgálatát ehhez az átlaghoz és időintervallumhoz kell viszonyítani. E körben utalt a Pécsi Törvényszék 11.K.700.400/2021/19. számú ítéletére, amely kimondta, hogy a rendszeresség vizsgálata során a szolgálatteljesítés jellegéből eredően a megbízási díjra való jogosultságot havi minimum három helyettesítés (a munkaidő 40-50%-a) alapozza meg azzal, hogy a helyettesítés időtartamának a 30 napot el kell érnie. Az elsőfokú bíróság nem a fenti helyes számítási mód alapulvételével, hanem – a Hszt. 11. § (1) bekezdésében meghatározott elévülési időt figyelembe véve – három év vonatkozásában vizsgálta a rendszerességet, meghatározva, hogy a felperes egy hónapban átlagosan hány alkalommal teljesített más beosztásban szolgálatot; így igazította az egy hónapban teljesített magasabb beosztásban töltött szolgálat számához a Hszt. 71. § (5) bekezdésében foglalt százalékolást. Kiemelte, hogy munkáltatóként – figyelemmel a Hszt. 163. § (1) bekezdésében foglaltakra is – a helyettesítéseket több, mint egy hónap vonatkozásában nem tudja kezelni, miután a helyettesítési díjak illetményként, havi rendszerességgel kerülnek kifizetésre. Ennek fényében leszögezte, hogy a Fővárosi Ítéltábla 3.Kf.700.158/2023/11. számú ítéletében írt, egy évre vonatkoztatott százalékos meghatározás nem tartható. Miután a hivatkozott ítélet tartalmazta, hogy a Hszt. 71. § (6) bekezdésének értelmezését a bírói gyakorlat már elvégezte, kitért arra is, hogy a bírói jogértelmezés a jogalkalmazók számára nem kötelezően alkalmazandó, habár jelentősen segíti azt. Hangsúlyozta azt is, hogy a kifizetések, a rendszeresség megállapítása tekintetében a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelő, saját belső normával rendelkezik, amely a Kúria Mfv.II.10.549/2015/5. számú ítéletében foglaltak alapján került megalkotásra. A bírói gyakorlat szerint az eseti jelleggel, alkalmanként teljesített többletfeladat a megbízási díj iránti igényt nem alapozhatja meg (Kúria Mfv.II.10.093/2011/12., Mfv.II.10.759/2011/12., Mfv.II.10.172/2013/2., Mfv.II.10.320/2012/4. számú döntései).

[6] A másodlagos fellebbezési kérelemmel összefüggésben a Hszt. 71. § (5) bekezdésének, a 31/2015. BMr. 35. § (4), (6) bekezdéseinek, 92. § (2) bekezdés j) pontjának, az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 369/2011. (XII. 13.) Korm. rendelet [helyesen: 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet] 13. § (5) bekezdésének, és a 33/2015. BMr. 10. § (2) bekezdésének sérelmére hivatkozott. Leszögezte, hogy a megbízási díj százalékos mértékének meghatározása az alperesi Igazgató hatáskörébe tartozik, s a kialakult gyakorlat szerint az eseti helyettesítési feladatokkal megbízottak az illetményalap 50%-ának megfelelő mértékű megbízási díjban részesülnek.

[7] A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az alperes fellebbezési érvelése a kialakult bírósági gyakorlattal és jogi értelmezéssel ellentétes. A feladatellátás rendszeressége kapcsán a törvényi „30 nap” értelmezését a bírói gyakorlat már kidolgozta. Számos hasonló tényállású ügyben született már a Fővárosi Ítéltáblán is marasztaló ítélet. Az alperes által – a fellebbezés 5. (helyesen: 4.) oldalán – hivatkozott kúriai döntések más jogszabályi környezetre vonatkoztatva értelmezendők, mivel azokat a Kúria a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: régi Hszt.) hatálya alatt hozta meg. Kiemelte, hogy a többletfeladat-ellátások során az alperes a saját beosztásához tartozó feladatok ellátása alól nem mentesítette. A joggyakorlat a 10%-ot meghaladó helyettesítést rendszeresnek tekint azzal, hogy a beosztáshoz nem tartozó munkakör ellátása olyan többletmunka, amely nem maradhat ellentételezés nélkül.

A Fővárosi Ítéltábla döntése és annak jogi indokai

[8] A fellebbezés – az alábbiak szerint – nem alapos.

[9] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 108. § (1) bekezdése alapján, a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem keretei között bírálta felül. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a releváns jogszabályi rendelkezéseket felhívta, azokat megfelelően alkalmazta, döntésének indokait részletesen kifejtette, azokkal a másodfokú bíróság egyetértett. A fellebbezésben előadottakra tekintettel az alábbiakat emeli ki.

[10] Az alperes fellebbezése a megbízási díj jogalapja körében sem az elsőfokú ítélet által megállapított tényállást, sem a felperes által megjelölt többletfeladatok ellátását nem támadta, kizárólag az azokhoz kapcsolódó jogi következtetéseket vitatta. Az e körbe tartozó kifogásolt ítéleti megállapítások az elsőfokú ítélet anyagi jogi álláspontjának felülbírálatához tartoznak és a felek eltérő jogértelmezéséből fakadnak, amely jogértelmezés elvi tételeit (a tűzoltókra is vonatkozóan) – az általános joggyakorlat mellett – a Kúria és a Fővárosi Ítéltábla már kidolgozta (Kúria Kfv.III.45.052/2023/7.; Fővárosi Ítéltábla 1.Kf.700.156/2022/8., 4.Kf.700.045/2024/6., 3.Kf.700.157/2023/9., 2.Kf.700.158/2023/11.); a kialakított joggyakorlattól az ítéltábla a jelen ügyben sem kívánt eltérni.

[11] A Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerint a hivatásos állomány arra alkalmas tagja átmenetileg megbízható a szolgálati beosztásához nem tartozó feladatkör ellátásával, többletfeladatként. Erre figyelemmel az alperes jogszerűen megbízhatta (utasíthatta) a felperest olyan feladatok elvégzésével, amelyek a képzettségéhez, végzettségéhez, szakmai tapasztalatához kapcsolódtak. Az alperesnek az a joga azonban, hogy a felperest a beosztásához tartozó feladatok mellett más feladatok elvégzésére utasíthatja, nem sértheti a felperes kinevezése szerinti beosztását, továbbá az utasítás teljesítése esetén a díjazásra (ellenszolgáltatásra) való jogosultságát. Ha a hivatásos állomány tagja a megbízást az eredeti szolgálati beosztásának ellátása mellett végzi, a többletszolgálatért díjazásra jogosult [Hszt. 71. § (5) bekezdés].

[12] Jelen ügyben a felperes a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerinti esetkörre hivatkozott, a Kp. 85. § (1) bekezdése alapján a kereseti kérelemhez kötött elsőfokú bíróságnak ennek megalapozottságát kellett vizsgálnia, melynek eredményeképpen az ítéletében is e pontra hivatkozott. A fellebbezés elbírálása során a másodfokú bíróság feladata az elsőfokú ítélet – fellebbezés és fellebbezési ellenkérelem keretei közötti – jogszerűségének vizsgálata [Kp.

99. § (1) bekezdése, 108. §-a], ezért az elsőfokú ítélet jogszerűségét azon jogszabályok mentén kell megítélnie, amelyekre a törvényszék a döntését alapította; attól eltérő jogalap vizsgálatára nem volt lehetőség.

[13] Az ítéltábla hangsúlyozza, hogy a Kúria a Kfv.III.45.052/2023/7. számú (BHGY K-KJ-2023-844 azonosító alatt közzétett) ítéletében a jelen ügy jogalapra vonatkozó

jogkérdését a szer- és szolgálatparancsnok beosztások (munkakörök) elkülönülése, a 30 napot meghaladó szolgálatparancsnok helyettesítés (rendszeresség, tartósság) tekintetében a releváns jogszabályi rendelkezések – ezek között a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjának – értelmezésével már eldöntötte. Az elsőfokú bíróság a Kúria által kimunkált joggyakorlatra figyelemmel helytálló megállapítást tett a körben, hogy a szerparancsnok és a szolgálatparancsnok egymástól eltérő beosztások, amelyekhez különböző, egymástól jól elkülöníthető feladatok tartoznak. A két beosztás más képzettséget követel meg, a hozzájuk kapcsolódó felelősségi körök is eltérnek. Helyesen rögzítette, hogy a felperes szerparancsnoki beosztása mellett a szolgálatparancsnoki beosztáshoz tartozó feladatokat is ellátta. A szolgálatparancsnoki feladatok szakmailag magasabb kvalifikáltságot, szakértelmet, nagyobb felelősséget és fokozottabb igénybevételt, nagyobb anyagi megbecsültséget jelentenek, mint amellyel a szerparancsnoknak a beosztásából kifolyólag rendelkeznie kellett. A szolgálatparancsnok koordináló-adminisztratív jellegű feladatai pedig merőben különböznek a tűzoltással/kármentéssel kapcsolatos szerparancsnoki feladatoktól; a feladatellátás különbözősége szempontjából nem bírt jelentőséggel az, hogy a szer- és szolgálatparancsnok feladatai között lehettek átfedések, miként az sem, hogy a felperes munkaköri leírása tartalmazta a szolgálatparancsnok helyettesítését.

[14] A hivatásos állomány tagjának többlettevékenységéért járó megbízási díj jogalapja körében kiforrott ítélkezési gyakorlat alakult ki, amely szerint amennyiben a rendszeresen végzett tevékenység nem tartozik az adott szolgálati beosztáshoz, az többletfeladatnak minősül, és megbízási díj iránti igényt alapoz meg. A hivatásos állomány tagjának a szolgálatteljesítése során a munkaköri leírásban rögzített, és a munkáltató rendelkezése alapján a beosztásához tartozó, illetve a munkaköri leírásban konkrétan nem nevesített feladatokat is végre kell hajtania, azonban a beosztáshoz nem tartozó feladatkör ellátása többletszolgálatnak minősül, amelynek elvégzéséért – amennyiben az az adott szolgálati beosztáshoz nem tartozó, rendszeresen elvégzett további tevékenység – ellenszolgáltatásra jogosult (Mfv.I.10.304/2017/15.). A munkáltató utasítási joga nem korlátlan, és csak olyan feladatokat határozhat meg egy adott munkakörhöz rendelt, amelyek annak keretei közé tartoznak. A munkakör kiterjesztő értelmezésére nincs lehetőség, jogellenesnek számít az a gyakorlat, amikor a munkáltató a munkakör részének tekinti egy másik munkakör – akár átmeneti, akár tartós – feladatainak ellátását (Kf.VII.39.247/2020/4., Kf.VII.39.389/2021/4., Kf.VII.39.246/2020/4., Kf.VIII.39.804/2021/4.). Ha a hivatásos állomány szolgálati viszonyban álló tagja hosszabb időszakon át, rendszeresen a beosztásához nem tartozó feladatkört lát el, az többletszolgálatnak minősül, és annak ellentételezésére jogosult (Kf.VII.40.292/2020/4.).

[15] A Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja szerinti többletfeladat-ellátás akkor állapítható meg, ha a hivatásos állomány tagja – annak okától függetlenül – szolgálati beosztásához nem tartozó feladatkört lát el. A felek által nem vitatott tényállás szerint a szerparancsnok beosztású felperest az alperes jogszerűen utasította bizonyos szolgálatok során szolgálatparancsnoki feladatok ellátására. Az a nem releváns körülmény, hogy az alperes e többletszolgálatot helyettesítésnek nevezi, a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjának alkalmazását nem zárja ki. A Kúria korábbi határozataiban (Kf.VII.37.642/2020/5., Kf.VII.39.525/2021/3.) leszögezte, hogy a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott kritériumok konjunktívák, amelyből következően a felperest megbízási díj

illeti meg, amennyiben rendszeresen nem a kinevezése szerinti beosztásához tartozó feladatkört lát el többletfeladatként, ahogyan ez a perbeli esetben megvalósult.

[16] Mindez közvetlenül következik a 30/2015. BMr. rendelkezéseiből, amelyek meghatározzák az alperesnél is betölthető munkaköröket, és amelyek között külön szerepel a szolgálatparancsnok, valamint a szerparancsnok szolgálati beosztás. A rendelet 5. számú mellékletének 2. pontja tartalmazza a tiszti besorolási osztályba tartozó szolgálati beosztásokat, melynek 37. alpontja rögzíti a szolgálatparancsnoki beosztást, míg 3. pontja sorolja fel a tiszthelyettesi besorolási osztályba tartozó szolgálati beosztásokat, amelynek a 18. alpontjában található a szerparancsnoki beosztás. A két beosztás a hasonló feladatok megléte esetén is lényegesen eltérő felelősséget eredményez, alapvetően más végzettséget is igényel, ezért nem mosható össze és nem azonosítható egymással, amit az elsőfokú bíróság is helyesen állapított meg. Az alperesnek az általa is hivatkozott jogszabályi rendelkezések alapján kötelezettsége volt megszervezni a szervezetén belüli helyettesítést, és a felperesnek is kötelessége volt ellátni a munkaköri leírása alapján a szolgálatparancsnok helyettesítésével összefüggő feladatokat azzal, hogy ha a más beosztáshoz tartozó feladatok ellátása – a hivatásos állományra vonatkozó jogi szabályozás alapján – olyan többlettevékenységet jelent, amelynek alapján megbízási díjra jogosult, annak ellentételezése alól a munkáltató nem mentesülhet. A perbeli esetben az alperes a felperes szerparancsnoki munkaköri leírásában határozta meg a szolgálatparancsnok helyettesítését, amely azonban fogalmilag a felperes szerparancsnoki beosztására jellemző feladatoktól való eltérést jelentett, ezért az eredeti beosztásához képest többletfeladatot és többletfelelősséget eredményezett. Az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett arra, hogy a felperes által a perrel érintett időszakban a munkáltató egyoldalú utasítása alapján végzett – az alperes által sem vitatott – havi gyakoriságú szolgálatparancsnok helyettesítési feladatok nem tartoztak a felperes kinevezése, a szerparancsnok beosztás ellátására szóló megbízása szerinti beosztáshoz.

[17] Alaptalanul kifogásolta az alperes a rendszeresség elsőfokú bíróság általi téves értékelését. Ezzel összefüggésben a Kúria döntései (Mfv.II.10.304/2017/15., Kf.III.45.110/2022/4., Kf.VII.45.155/2021/6., Kf.III.45.020/2021/4.) kimondták, hogy a munkáltató utasítása alapján a hivatásos állomány tagja ugyan esetenként köteles ellátni a beosztása szerinti tevékenységéhez nem tartozó feladatokat is, ugyanakkor az ilyen jellegű feladat tartós ellátása nem maradhat ellentételezés nélkül. Ha a hivatásos állomány szolgálati viszonyban álló tagja hosszabb időszakon át „rendszerszintűen”, a beosztásához nem tartozó feladatkört lát el, az többletszolgálatnak minősül, és az alapján ellentételezésre jogosult.

[18] Az alperes által hivatkozott azon körülmények, hogy a felperes részéről ellátott feladatok eseti jellegűek voltak, és a helyettesítés mértéke nem haladta meg az egybefüggő 30 napot, a jogalap és nem a mérték tekintetében voltak értékelhetőek. A Hszt. 71. § (6) bekezdése a megbízási díjra jogosító gyakoriságot 30 napot meghaladó feladatellátásban jelöli ki. Ehelyütt mutat rá az ítéltábla, hogy a Hszt. 71. § (6) bekezdése értelmezését a bírói gyakorlat már elvégezte. A 30 napos időhatár a töretlen ítélkezési gyakorlat alapján az eltérő feladat ellátásának szükséges időtartama alapján vizsgálható, amely feltétel a felperes esetében megvalósult. Az eltérő feladatellátás időtartamának meghatározásához a jogszabály nem állapítja meg, hogy az egyes többletfeladat-ellátásoknak milyen időközönként kell követniük egymást, amiből az következik, hogy erre – miután a jogalkotó a rendszeres

többletfeladat-ellátást kívánta díjazni – bármely időköz alkalmas lehet, ha az alatt a többletfeladatok viszonylag kis időtávolságokban tendenciaszerűen, azaz mintegy rendszert alkotva követik egymást. Ennek megfelelően a megbízási díj iránti igényt megalapozó időszak akár 30 napot meghaladó terjedelmű is lehet, ami azt jelenti, hogy az alperes által felvetettekkel ellentétben a rendszeresség tekintetében a megbízási díjra jogosító időszak nem feltétlenül havi keretű, hanem ez a konkrét esettől függően hosszabb időszak is lehet. Más kérdés, hogy a megbízási díj összecszerűségének meghatározásánál viszont valóban a havi adatokból kell kiindulni, amelynek az értékelésénél azonban nem hagyható figyelmen kívül, hogy a hosszabb többletfeladat-ellátási időszak nagyobb megterhelést jelent. A megbízási díj havi keretben történő meghatározása ugyanakkor lehetőséget teremt az érintett hónapok esetében az eltérő díjmérték megállapítására, vagy akár egyes hónapok esetében a díj megállapításának mellőzésére.

[19] A felperes – az alperes érvelésével szemben – a szerparancsnoki feladatai elvégzése alól nem lett mentesítve, azokat havi szinten el kellett látnia; ebből az előfokú bíróság a helyesen feltárt tényállás alapján okszerűen vont le azt a következtetést, hogy a felperes az eredeti szolgálati beosztásának ellátása mellett visszatérő, rendszeresen jelentkező, a beosztásába nem tartozó többletfeladatokat végzett. E többletfeladat-ellátás a perbeli esetben – figyelembe véve az előzőekben kifejtett szempontokat – 2021. május hónaptól 2023. január hónapig tartott. Ugyan ezen időszak alatt voltak többletfeladat nélküli hónapok is (2021. szeptember és december, 2022. február és augusztus), de a rövid időtartamuk miatt ezek sem szakították meg a jelzett időszakon keresztül fennálló, egymást követő többletfeladat-ellátások tendenciaszerűségét. Mindebből kiindulva a többletfeladat-ellátás havi átlagának meghatározásánál a teljes peresített időszak alatt végzett valamennyi többletfeladat-ellátást kell figyelembe venni, ez pedig – 17 hónap időtartamból és 29 alkalommal történő többletfeladat-ellátásból kiindulva – havi 1,71 alkalmat jelent. Ez a 24/48 órás váltási rendben ellátott, alperes szerinti havi 7-8 napos szolgálathoz képest a teljes munkaidő 22,8%-át teszi ki, ami – mind a feladatellátási időszak terjedelmét, mind a feladatellátás rendszerességét tekintve – megalapozza a felperes megbízási díjra való jogosultságát; az eseti jellegűnek semmiképp sem minősíthető. A megbízási díjra való jogosultságnak az alperes által tulajdonított szűkítő értelmezése (folyamatosan, megszakítás nélkül havi egy napot meghaladó feladatellátás) nem következik a jogszabály azon céljából, hogy rendszeres és tartós helyettesítés esetén a többletfeladatok ellátása nem maradhat ellentételezés nélkül. Kiemeli az ítéltábla azt is, hogy az alperes által hivatkozott, az illetmények kifizetésével, számfejtésével kapcsolatos, a Hszt. 163. §-ában foglalt előírások a jelen per vonatkozásában semmilyen relevanciával nem bírnak, a többletfeladatok ellátását és annak ellentételezési kötelezettségét nem érintik.

[20] Összegezve: a munkáltató egyoldalú utasítása alapján végzett és a felperes által megjelölt feladatok nem a felperes beosztásához tartoztak, a többletfeladatok ellátására rendszeresen, folyamatosan visszatérő jelleggel került sor, így a Hszt. 71. § (6) bekezdése szerinti 30 napot meghaladó megbízási megvalósulása megállapítható. A szolgálatparancsnok feladatainak ellátása nem eseti jellegű, hanem rendszeresen ismétlődő kötelezettsége volt a felperesnek, így az alapján díjazásra vált jogosulttá. E körben az alperesnek a Pécsi Törvényszék 11.K.700.400/2021/19. számú ítéletére hivatkozása nem volt figyelembe vehető, mivel a Kp. 99. § (1) bekezdése szerint csak a Kúria olyan közzétett határozata tekinthető korlátozott precedensképesnek, amely 2012. január 1-je után keletkezett és szerepel a

Bírószági Határozatok Gyűjteményében (Kúria Kfv.I.35.552/2021/6.). A felhívott ítélet e kritériumnak nem felel meg.

[21] Az elsőfokú bíróság a feltárt tényállás alapján okszerűen vonta le azt a következtetést, hogy a felperes visszatérő, rendszeresen jelentkező, beosztásába nem tartozó többletfeladatokat végzett, amelyek a megbízási díjra való jogosultságát – a Hszt. 71. § (1) bekezdés c) pontja alapján – megalapozták.

[22] Az irányadó ítélkezési gyakorlat szerint a munkáltató mérlegelési jogkörébe tartozó kérdés, hogy az eredeti munkakör mellett ellátott többletfeladatokra tekintettel a megbízási díjat milyen mértékben határozza meg (Kf.VII.37.780/2020/5.). Az alperes nem állapított meg és nem fizetett megbízási díjat a felperesnek, ezért a megbízási díjat a bíróság mérlegelési jogkörében határozhatta meg. A másodfokú bíróság kizárólag abban a körben vizsgálódhatott, hogy az elsőfokú bíróság mérlegelése okszerű volt-e.

[23] A 31/2015. BMr. 35. § (6) bekezdése szerint a helyettesítési díj mértékét a többletfeladat nagysága, annak az eredeti munkaköri feladatokhoz viszonyított időigénye, gyakorisága, az arra előírt többlettudás, a megbízással járó többletter, valamint a helyettesített szolgálati beosztás besorolása szerint a Hszt. 71. § (4) és (5) bekezdéseiben foglaltak figyelembevételével egyedi mérlegelés alapján kell meghatározni, tekintettel arra, hogy a többletterhet a jogalkotó az illetményalap 50-200%-áig terjedő összeggel kompenzálja. A bíróságnak valamennyi szempontot összességében kell mérlegelnie, és a feladatokat egyedileg megvizsgálva döntenie arról, hogy a ténylegesen ellátott többletfeladat milyen mértékű megbízási díjat von maga után.

[24] Az ítélőtábla rámutat, hogy az elsőfokú bíróság kellő súllyal vette figyelembe az elvégzett munka mennyiségét, minőségét és milyenségét. A szerparancsnok és a szolgálatparancsnok beosztás közötti – három lépcsőfokos – hierarchiabeli távolság jelentős, a szerparancsnok beosztás érettségihez, azaz középfokú végzettséghez és tiszthelyettesi rendfokozathoz, a szolgálatparancsnok beosztás főiskolai – felsőfokú – végzettséghez és tiszti rendfokozathoz kötött, a két illetmény között bruttó 155.000 forint eltérés van a szolgálatparancsnok javára, továbbá az is megállapítható, hogy a szerparancsnoki munkavégzés inkább gyakorlatias jellegű, míg a szolgálatparancsnok beosztásnál megjelennek az adminisztratív, koordinációs feladatok. Mindezt egyenként és összességében értékelve az elsőfokú bíróság okszerű mérlegeléssel állapította meg a megbízási díj mértékét a legalább havi két alkalommal ellátott többletfeladatok esetében – az e feladatok kapcsán jelentkező magasabb kvalifikáltság iránti igényre és felelősségi fokra, valamint a díjazásbeli különbségre, a plusz adminisztrációs és koordinációs tevékenységre, továbbá a fokozott igénybevételre figyelemmel – az illetményalap 150%-ában, a havi egy alkalommal ellátott többletfeladatok esetében pedig a 100%-ában (elsőfokú ítélet [34]-[36] bekezdései). Ennek során a mérlegelése indokairól megfelelően számot adott, és a mérlegelés törvényben biztosított 50-200%-ig terjedő kereteit nem lépte túl.

[25] Az ítéltábla arra is rámutat, hogy a mérlegelési tevékenységet minden esetben egyediesítve, az adott munkavállalóra nézve, valamennyi mérlegelési szempontot figyelembe véve, nem pusztán számszaki kimutatások egybevetésével kell elvégezni. Márpedig a perbeli esetben az nyert megállapítást, hogy a szerparancsnoki feladatellátás a szolgálatparancsnokéhoz képest jelentős többletigénybevételt, illetve -felelősséget jelentett, s hogy a felperes a perbeli időszakban havonta átlagban 1,71 alkalommal volt köteles a többletfeladat-ellátásra, ami a 24/48 órás váltási rendben ellátott havi 7-8 napos szolgálatot figyelembe véve a havi akár csak egy alkalommal megvalósuló ilyen feladatellátás esetén is indokolja a megbízási díj megállapítását. Nem eltűzött a havi egy alkalomra az illetményalap 100%-ában, több alkalomra pedig a 150%-ában meghatározott megbízási díj, így az elsőfokú bíróság e döntése kapcsán nem állapítható meg okszerűtlen mérlegelés.

[26] A fellebbezésben hivatkozott Mfv.II.10.549/2015/5. számú kúriai döntésben foglaltak ügyszonosság hiányában nem voltak irányadóak. A hivatkozott eseti döntésben a szerkezelő beosztású felperes helyettesítette a hivatásos állomány szerparancsnok beosztású tagját olyan időszakban, amikor még nem a Hszt., hanem a régi Hszt. volt hatályban. A hivatkozott ítéletből nem derül ki, hogy annak felperese milyen munkarendben dolgozott, a Kúria havi hány ellátott szolgálatához mérten tette a megállapítását a szolgálatellátás nem számottevő mértékét illetően. Ezzel szemben jelen perben a tényállás markáns elemét képezte az, hogy a felperes 24/48 órás váltásos munkarendben dolgozott, és a havi 7-8 szolgálatához képest értékelte többletfeladatként az általa elvégzett helyettesítést a bíróság. Súlytalan volt az alperesnek az a hivatkozása is, miszerint a Fővárosi Ítéltábla 3.Kf.700.158/2023/11. számú ítéletében írt, egy évre vonatkoztatott százalékos meghatározás nem tartható, ugyanis a jelen perben döntenem nem arról kellett, hogy e korábbi ítéletnek az alperes eleget tud-e tenni vagy sem.

[27] Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Kp. 109. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

[28] A másodfokú bíróság a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése alapján kötelezte a peresztes alperest a felperes másodfokú eljárásban felmerült perkölségének megfizetésére, amelynek mértékét a Pp. 81. § (1)-(2), (5) bekezdéseire, 82. § (3) bekezdésére, valamint a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 2. § (1) bekezdésére és a benyújtott költségyegyzékre figyelemmel állapította meg. A felperes által felszámított költségszösszégét a pertárgy értékére, az ügy bonyolultságára, az előterjesztett fellebbezési ellenkérelem elkészítésének munka- és időigényére, valamint a fellebbezési tárgyaláson történt megjelenésre tekintettel a felszámított szösszeggel arányban állónak ítélte.

[29] Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 39. § (1) bekezdésében és 46. § (1) bekezdésében meghatározott mértékű 66.478 forint szösszegű fellebbezési illeték az alperes Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontjában biztosított teljes személyes

illetékmentessége folytán a Kp. 99. § (3) bekezdése által felhívott 35. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 102. § (1) és (6) bekezdései értelmében az állam terhén marad.

[30] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Kp. 99. § (3) bekezdése alapján alkalmazandó 77. §-a értelmében tárgyaláson bírálta el.

[31] Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Kp. 99. § (1) bekezdése zárja ki.

Záró rész

Budapest, 2025. május 13.

dr. Antal Regina s.k.	dr. Koós Szabolcs s.k.	dr. Oláh Zsolt s.k.
a tanács elnöke	előadó bíró	bíró